Reisebrev fra Aphrodite m/mannskap

Stockholm, 7.juli 2008

Endelig en dag med ekte Bergensvær, slik at jeg får satt meg ned og holde mine løfter.

Meryl Streep, Pierce Brosman, 4 x ABBA og premiere på Mama Mia, World Dog Show og Gamla Stan tett på. Etter 23 dager ség Aphrodite forrige tirsdag inn på indre havn i Stockholm.

Havnkaptén Göran har gitt oss luksusplass I Kungliga Motorbåt Klubben v/Djurgårdsbrunnen – et steinkast fra Skansen, Gröna Lund, Wasamuséet og med Djurgårdsparken og Nordiska Muséet rett bak oss, så vi booket like godt inn for en uke. Hyggelige naboer er det også her, som gir mange tips om skjærgården.

Skipperen har for øvrig gjort Stockholm by minibike. Til de av leserne som trafikkerer Torgalmenningen på sykkel, kan jeg fortelle om kjempeforhold for syklister, der Bergen har noe å lære. Egne filer er en selvfølge, men i tillegg har de også egne trafikklys!!

Men for å starte med begynnelse. Med trusler fra meteorologene om værendring, dro vi ut lørdag 7. Juni og direkte til Tananger, der vi sov noen timer før vi tok etappen rundt til Farsund. Det var lurt for dagen etter blåste det 20 m/s, eller sterk kuling for de som ikke er bevandret i terminologien. Selv seilbåtene skygget unna, mens Aphrodite i ro og mak kunne sige gjennom den nye Spangereidkanalen innenfor Lindesnes, slik at vi unngikk det verste.

Tanken hadde vært en stund å krysse over til Skagen og derfra til Gøteborg, men med melding om vind og bølger på 3-4 meter, valgte vi den sikre veien oppover til Stavern. Underveis var det stopp i Kristiansand (inkl. et hyggelig gjenbesøk hos Nilsen på Flekkerø , som ba meg hilse til alle kjente båtfolk i Bergen –han hadde tenkt å gi seg, men virker sprekere enn noensinne), Grimstad og Kragerø. Alle hadde de hyggelige førsesongpriser og Kragerø betalte seg spesielt. Med EM i fotball og senere OL hadde vi investert i digital tuner. Imidlertid røk antenneinngangen rett av og en hyggelig radioforhandler i Kragerø loddet den for en billig penge og reddet kampene. Han var også villig til å bekrefte overfor Lefdahl i Bergen at den hadde fabrikasjonsfeil –så der får de et besøk når vi er tilbake.

På vei fra Stavern til Strømstad skinte solen opp og etter en dag med innlagt besøk på Systembolagen i Strømstad ble det en flott tur nedover til Lysekil, videre til Marstrand og Gøteborg der vi parkerte ved Lilla Bommen med operaen på den ene siden og handlesenter og gågaten på den andre.
Foran oss lå "Pluto"en Saga 315 med 2 unge gutter om bord. De hadde lånt båten av pappa i Oslo og gikk om ettermiddagen med kurs for Læsøe i Danmark. Vi antydet forsiktig at vinden og sjøen i Skagerak ikke hadde lagt seg, men ungdommen vet jo best. Etter 2 timer var de trygt tilbake ved kaien foran oss, en smule "slukøret" og måtte innrømme at vi hadde rett.

Så begynte det egentlige eventyret for Aphrodite, nemlig Sverige på tvers. Etter 6 timer oppover en kjedelig Götaelv, stod den første hindringen foran oss, nemlig 6 slusetrapper i Trollhättakanalen, som til sammen skulle løfte oss opp over 40 meter. Etter en kort prøve på 6 meter, gikk utfordringen over til en 4-dobbel sluse med 4 x8 meter høydeforskyvning.

Litt bleke om nebbet til å begynne med, men etter en stund satt teknikken og da slusevokterne ga oss kjemperos, følte vi oss ovenpå igjen. Løsningen er 2 lange tamper på 10-15 meter hver seg, båtshake og plenty med fendere –gjerne kulefendere.

Første overnatting i ferskvann fant sted i Vänersborg –helt syd i Vänern. Vänern er stoooor. Det er en innsjø, men når du ikke ser over til andre siden –fortoner det seg mer som et hav. Kraftig vind fikk oss derfor, sammen med noen seilere, til å bli over et døgn til det "lugnet" seg. Vänern er visst viden kjent for svært krappe bølger når det blåser opp.

Dagen etter hadde det roet seg, så vi dro rett over til Sjötorp som er begynnelsen på selve Götakanalen med hele 58 sluser før Østersjøen. Disse slusene er imidlertid av en helt annen karakter enn i Trollhätta, som jo tar store fraktebåter. Her er det snakk om fra 40 cm. til 2 meter pr. sluse med flotte gjestehavner underveis inklusiv i prisen. Vi betalte 5.100.- tur/retur for hele Götakanalen, og det var ingen ting å si på. Ved siden alle slussene må det ha vært like mange broer –fra Europaveier til mindre lokale veier og ganske mange jernbanebroer, der høyden var kun ett par meter. Noen ganger åpnet de broene kun for Aphrodite og andre ganger var vi 2-3 båter i lag. Slikt føler en seg betydningsfull av.

Det ble gjerne til at flere båter fulgte hverandre på store deler av turen, spesielt ble vi godt kjent med en svensk familie som hadde kjøpt ny seilbåt i Jönköping, syd i Vättern –innsjø nummer 2 som vi passerte på turen, og et nyforelsket ungt par, som vi hver morgen regnet med var akterutseilt, men som

stadig kom hastende etter oss. Vi hadde inntrykk av vi 3 båter fungerte godt sammen i slusingen.

Teknikken oppover var følgende: Feste tamp på land og akter på båt. Denne skal ikke røres før en er oppe og er med å holde båten på plass. Når vannet slippes inn, blir det ganske kraftig turbulens. En annen tamp festes foran på båten og tres gjennom ring på toppen av slusen. En person står enten på land eller foran i båten og regulerer lengden på denne tampen etter hvert som båten stiger.

Men dette var brått slutt da vi hadde passert Tåtorp sluse på 91,8 m. o.h. Da begynte nemlig nedoverturen igjen og teknikken helt annerledes. Ingen av tampene måtte nå festes på land, for da ville båten blitt hengende. I stedet tres begge gjennom ringer på toppen og slakkes ut ettersom båten synker. Dette var enklere for vi slapp all turbulensen med vannet. Det bare forsvant. Nå hadde vi det hele inne. Det var absolutt en fordel for etter hvert samlet det seg en masse tilskuere ved hver slussing.

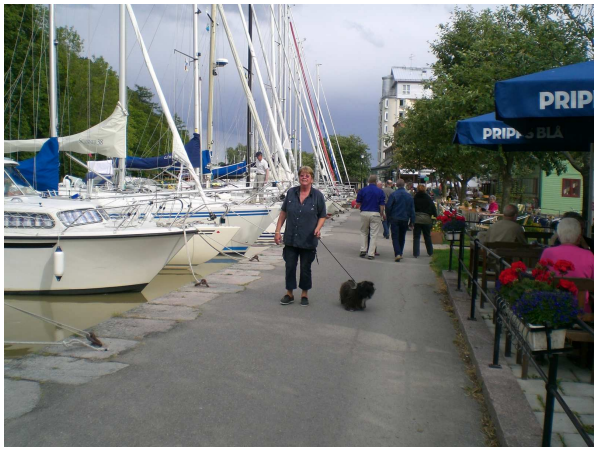

En av gjestehavnene, som var spesiell, var Söderköping. Den minnnet om en sydlansk havneby med restauranter på kaikanten. Eneste forskjellen var at havnen (kanalen) vare bare 20 meter bred.

Etter av vi på nytt kom i Saltvann ved MEM, gikk turen til Oxelösund (der Sagaforhandleren i Sverige holder til) og deretter til Södertälje, før vi gikk opp en liten sluse (40 cm)til ferskvann i Mälaren igjen. Så sluset vi ned igjen til saltvann midt inne i Stockholm.

Jeg har alltid trodd at svenskehistoriene ikke var sann, men i Mottala, en av gjestebyene på veien, fikk vi bevis på det motsatte. Vi skulle fylle diesel og hadde tenkt oss ca. 200 liter,dvs. en pris på vel 3.000 SEK. Hydro var på kaien, så alt skulle ligge vel til rette. Men så enkelt var det ikke. Pumpen på kaien ble styrt av stasjonen rett oppe i gaten, og de ga beskjed om at vi måtte bruke seddelautomaten på pumpen, som tok 100 kr. ad gangen med ny start av pumpen for hver 100 lapp. Vi spurte om det var en spøk at etter tur måtte fylle for 30 hundrelapper, men nei, slik var det og de kunne godt veksle 3000 kr. i hundrelapper for oss. Enden på visen var at vi ga opp etter 5 hundrelapper og ventet til neste sted med å fylle. I tillegg viste det seg at vi kun fikk diesel for 96 kr. for hver fylling.

På Götakanal var makshastigheten 5 knop, så turen fra Sjötorp til MEM ved Østersjøen tok 1 uke. Dessuten oppfordrer dieselprisene heller ikke til å kjøre fort. Det begynte i Stavern med 12,32 for avgifsfri diesel (Statoil), mens samme stasjon litt lenger oppe i gaten solgte avgiftspliktig diesel til bil

til 10,99. Etter hvert har det bare økt. Prisen her i Stockholm ligger på vel 17,00 kr., riktignok svenske, men dog.

Det har vært nydelig vær hele uken, men i øyeblikket øser det ned. Planlagt avgang er i morgen tirsdag, denne gang ut i skjærgården på saltvannsiden. Avhengig av været blir vi der noen dager, for så å starte på returen i Götakanal. Ved Vänern er planen å dra nordvestover til Dalslandskanal –et helt spesielt sluseeventyr. Tanken var opprinnelig å ta båten over land fra Nössemark til Halden, men de forlangte 6.000.- NOK for en halv times kjøring, så vi returnerer via Göteborg –kanskje blir den en liten tur til Læsøe i Danmark hvis været tillater det.

Masse hilsener fra

Aprodite m/mannskap.

Reisebrev fra Aphrodite m/mannskap

Del 2

Østre Otteid, 7. august. 2008

I øyeblikket er vi en liten svipptur innom gamlelandet, nærmere bestemt i Østre Otteid, som ligger i Dalslandsvassdraget, men på norsk side. Vi kan nesten se bort til grensevarden, som vi passerte på vei inn hit. En liten spasertur over land og vi er Vestre Otteid, som tilhører Haldenvassdraget. En kan så spørre seg hvorfor de 2 vassdragene ikke er knyttet sammen. Svaret er åpenbart når en ser de svære oppslagene om krepsepest og fare for å bringe smitte med seg. Som dere skjønner, har vi nå kommet nesten til topps i Dalsland-systemet etter 25 sluser fra Vänern og er denne gang mer enn 100 m over havet. Turen opp hit har bydd på mange opplevelser. Slusene er mye mindre enn i Götakanalen og sammenlignet med de andre som ferdes her, føler vi oss store.

På vei opp hit kjørte vi bl.a over akvedukten i Håverud, som er et imponerende byggverk. Over den gamle fossen har de bygget en renne i stål for båtene. I neste etasje går jernbanen og på toppen (ikke med på bildet)går broen med motorveien. Fribord på hver side av båten ca. 40 cm. Snakk om PanMax!

Stormen over Sør-Sverige natt til tirsdag fikk vi i Bengtsfors. Selv i et så beskyttet farvann gikk bølgende høye og regnet overgikk selv Bergen. Heldigvis var boyene godt forankret, så det ble ingen skader utover en urolig natt. Dagen etter støtte vi på et dansk team fra "Bådmagasinet, som ga oss gratis blader og en "kokebok ombord" som redaktøren selv hadde skrevet. De hadde med seg en svært så hyggelig svenske som ga oss "highlights" for vår videre ferd, bl.a. at en av slusevokter privat røykte og solgte prima laks for en billig penge. Han var tydeligvis godt kjent i kanalen. Ikke så rart forstod vi da den ene av danskene hvisket oss i øret at vi nettopp hadde snakket med sjefen for hele

kanalbolaget. En artig opplevelse. Ellers er Dalsland veldig forskjellig fra Götakanalen. Der borte gikk vi gjennom kornåkre og skoger med en og annen by underveis. Her i Dalsland er vi midt ute i villmarken, der vi etter sigende skal kunne treffe på både elg, oter og bever. Foreløpig har det blitt med en gjeng tyske kanonister, som har slått leir i vannkanten.

Men la oss gå tilbake i tiden til der vi sist slapp i Stockholm. Som vi annonserte, dro vi ut på saltvannsiden i en fantastisk skjærgård. Av stedene vi besøkte nevner vi spesielt Nynäshamn og Trosa. Begge stedene kappes om å trekke til seg turister gjennom arrangementer som veteranbilparader, storbandmusikk, pittoreske restauranter og Trosa ikke minst for Trosa's idylliske gjestehavn langs elven. Nyköping innerst i fjorden, var derimot et bomskudd. Alle innbyggerne hadde tydeligvis reist på semester og overlot gjestene til seg selv sammen med en havnevakt, så oppholdet der ble kortvarig for oss.

I stedet for å gå rundt Skåne, som er alt for lik vår egen kyst, valgte vi å ta Götakanalen også tilbake. Mens vi hastet til Stockholm for å nå World Dog Show, tok vi det denne gangen "lugnt" og brukte hele 12 dager på kanalen med mange stopp og opplevelser. (Har forresten fått beskjed av mannskapet å nevne at skipshunden fikk "excellent betyg" på verdens-utstillingen".)

I Söderköping kom vi over "verdens største glass restaurant" der hele menyen bestod av ulike isvariasjoner og køen for å få tildelt bord til tider var over 100 m. Jeg behøver vel ikke å nevne at klientellet stort sett var ungt i følge med stressede foreldre. Eller som seksåringen foran i køen gjorde det klart for pappaen sin "Pappa, jag vil ha en rolig glass" og pappaen sukket og svarte " Jag tror sannoligen at alle glassar her er roliga". Som bildet viser var det heller ikke noe å utsette på serveringspersonalet.

Ellers kan jeg berolige mine venner i Turlaget at skipperen har forsøkt å holde på formen så godt som mulig ved med skogsturer i tillegg til sykkeltrimmen. Høydene er riktignok ikke sammenlignbare med dem hjemme, men til gjengjeld er det store mengder blåbær og ville jord- og bringebær.

I Berg, som er stedet med hele 7 sammenhengende slusser og et vanvittig antall tilskuere, ramlet vi helt uforvarende inn på orkesterplass til sommerens store evenement – konsert med Håkan Hellström og Magnus Uggla. Ikke visste vi det, men ifølge den lokale avisen "Corren", som intervjuet og ga oss spalteplass, var dette det ypperste i Sverige i øyeblikket. Det kan jeg forstå da jeg hørte billettprisen, som var på hele 400 kroner, mens Aphrodite lå alldeles gratis på området. På grunn av opphavsrettigheter etc. våger vi ikke å sende bilder derfra.

I Sjøtorp, utløpet til Vänern, traff vi på et par fra Ålesund, som bodde i campingvogn, men der mannen i huset var ihuga båtentusiast og iflg. konen alltid parkerte nærmest mulig til båtene i kanalen. Etter at vi fóret han med facts om turen var han fast bestemt på å gjøre reisen med sin egen stålbåt.

En overnatting i Mariestad og deretter dro vi sammen med ”Fairytale” en svensk Saga 29, som vi også traff i Sjøtorp, over til friluftsstedet og slottet på Läckö. Slottet, som er helt unikt, stammer helt tilbake fra 1298 og var da i erkebiskopenes hender, men etter reformasjonen i 1527 overtok Gustav Wasa slottet og siden den tid er det foretatt uttallige om-og utbygninger og fremstår i dag som et praktfullt museum og minne om det svenske adelskapet. Slottet er åpent og har bl.a. en egen avdeling som er tilegnet 30-årskrigen og fredsforhandlingene, videre vises det hvordan folk levde på slottet på den tiden og nederst i borggården ligger en nydelig restaurant i middelalderstil – som serverer retter fra Vänernområdet. Utenfor slottet ligger en nydelig gjestehavn, godt skjermet og med en fantastisk natur rundt.

På Läckö sa vi farvel til ”Fairytale” som skulle hjem til Kungsbacka syd for Göteborg. Etter en kort svipptur innom Spiken, som er en lokal fiskhavn ved Vänern for å kjøpe sik og ørret, dro vi over ”havet” igjen og endte opp i Köpmannebro –begynnelsen til Dalslandskanalen. Her møtte vi for förste gang en sur slusevakt. Mens alle slusevertene (som de kalte seg) i Götekanalen var unge og kjempegreie folk, var denne karen opp i årene (slik som jeg) og da vi sa at vi gjerne kunne tenke oss å overnatte i gjestehavnens hans, gjorde han alt han kunne for å få oss videre ved å fortelle om neste gjestehavns fortreffeligheter. Men vi ble nå der likevel og vi konkluderte med at han nok hadde en gammel rett som slusevokter, som han holdt i hevd. Da vi så nærmere på slusen, var det nemlig ikke en centimeter høydeforskjell på vannet over og under, mens det normale er 2-3 meter.

Neste stopp for oss var Håverud med akvedukten, som vi allerede har omtalt.

Nå har vi vært ute i 2 måneder. Planen var å være hjemme til ”Cutty Sark” i august, men den må nå kraftig revurderes. Om et par dager begynner vi turen nedover slusene igjen til Vänern og deretter Trollhättaslusene ned til Göteborg. Som vi nevnte tidligere droppet vi alternativ med landtransport herfra og ned til Halden på grunn av prisen. Så gjenstår hele vestkysten oppover og deretter sørlandet rundt. Da skriver vi vel nesten september tipper jeg. Det er deilig å ha god tid.

Masse hilsener fra
Aphrodite m/mannskap

Reisebrev fra Aphrodite m/mannskap

EPILOG

Gøteborg lørdag 16. August

Det var aldri meningen at det skulle bli noen epilog på reisebrevet, men da vi etter en strabasiøs tur nedover Götaelven med strømmen med og mye vind imot, noe som skapte opp i meterbølger på elven, rundet vi inn i ”Lilla Bommen” ved 1900 tiden på onsdag og kjente oss nesten ikke igjen. Svære telt, trommevirvler og musikk sa at her var det noe i gjære – og gjett om det var. Göteborg hadde ”Kulturkalas” hele uken og her har vi bergensere noe å lære.

For de som er kjent i Göteborg, så var strekningen fra ”Lilla Bommen”, oppover Østre Hamngatan og Kungssportsavenyen, helt opp til Götaplatsen-en strekning på flere kilometer-omskapt til en eneste stor ”lysløype” med ”happenings ” omtrent på hvert gatehjørne. Og det var ikke fra nederste hylle. Hør bare:

I går fikk skipperen oppfylt sin store drøm–Lill Babs” in live. På en av de mange utendørsscenene ga hun et fyrverkeri av et show. Dama er 70, synger bedre enn noensinne og har en sexappeal som overgår de fleste – uansett alder. Når jeg attpåtil satt igjen med en personlig dedikert CD, var kvelden fullkommen. Etter showet fulgte vi strømmen av festglade mennesker oppover mot Götaplatsen og sklei rett inn i finalen på ”West Side Story” på en annen gigantisk utendørsscene. Göteborg Wind Orchestra og Ballettakademien i Göteborg sørget for det profesjonelle snittet.

Ellers spilte ulike dansband opp på ” Storan” eller for de uinnvidde på en svær dansearena utenfor Stora Teatern, Bohuslän Storband tolket Frank Sinatra noen kvartaler nedenfor. Om kvelden -et spektakulært fyrverkeri ved havnen -alt fra orkesterplass på akterdekket. (Jeg glemte helt å nevne at Liseberg har åpnet sine dører hele uken uten å ta seg betalt.)

I dag har Tordenskjold på nytt gått til angrep på Göteborg havn i et gigantisk skuespill utenfor stuedøren vår med ekte kanoner og musketter og fregatter på elven. En hyggelig guide kom om bord i båten og delte ut øreproppер om vi syntes det ble for mye skyting

Og prisen–alt absolutt gratis–betalt av Göteborg by og sponsorer!

Sitter i øyeblikket og nyter spansk musikk fra et orkester like bortenfor. Kl. er 2300.

Men nå er det absolutt slutt. I morgen starter turen hjemover.

Hilsen fra

Aphrodite m/mannskap.